

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 51. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Dumineca. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditura
toiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 13 Iuliu 1865.

Aflamu din funte autentica, ca Preaonoratulu Domnu
Protopopu alu Brasiovlui si Archimandritu Ioanne Po-
pasu, la propunerea Sinodului este denumitu Episcopu alu
eparchiei romane greco-orientale a Ca-
ransebesului, si ca in 15 Iuliu va urma predarea die-
ceseloru Aradului si a Caransebesului. —

Provocare.

Comitetulu Asociatiunei Transilvane romane in siedin-
ti'a tinuta in 4 Iuliu c. n. a. c. § 49. a decisu a propune la
viitorea adunare generala, ce se va tine la Abrudu in 27/15
Augustu 1865: ca sa se iee la pertractare si desbatere, com-
punerea unui dictionariu in cele trei limbi ale patriei,
cum si compunerea altui dictionariu etimologicu.

Deci, in interesulu ajungerii unui resultatu doritu in
astu respectu, cum si dorindu a servi cu informatiunile neces-
sarie despre tote intreprinderile de acestu felu, Comitetulu
Asociatiunei Transilvane romane, si ia voia a se adresa
prin acest'a catra toti acei barbati de litera din
tota romanimea, cari se ocupa in adinsu cu atare speciali-
tate, seu chiaru posedu elaborate de feliulu acest'a, — ro-
gandu-i totu deodata, ca pana la viitorea adunare generala, sa
binevoiesca pre acestu Comitetu alu incunoscinti'a despre in-
treprinderile seu operatele sele relative la atins'a specialitate. *)

Din siedinti'a Comitetului Asociatiunei Transilvane ro-
mane tinuta la Sibiu in 4 Iuliu c. n. 1865.

Constitutiunea. Sanctiunarea eii cu aplicare la giurstările nostre.

I.

Constitutiunea este o lege. — Legea este unu preceptu
datu de puterea competente, pentru regularea unoru relatiuni
sociali. — Constitutiunea este unu complexu de precepte,
date pentru regularea relatiunilor politice si sociale ale unui
statu. — Cu catu legea esprima mai credinciosu relatiunile,
pentru cari e facuta, cu atatu este mai buna, mai drepta si
mai duratore. — Ceeace se dice despre lege ca genu, se po-
te dice si despre constitutiune ca specia :

O constitutiune va fi cu atatu mai buna,
mai drepta si mai statornica, cu catu va es-
primá mai credinciosu relatiunile sociala
si politice ale acelu statu, pentru care e-
ste data.

Asia dara bas'a ori carei constituitiuni sunt relatiunile so-
ciali si politice ale unui statu. Numai acelu legiutoru, care
cunosce bine acestea, va sci combina cele egale si deosebi
cele diferite, va sci face pentru relatiunile egale lege comuna,
ear pentru relatiunile diferite, diferite regule, in sa corespon-
diatore acestor'a, va sci sa imbrace fia-care relatiune in vest-
mentu potrivitu, cu unu cuventu va sci constitui unu statu
bunu, dreptu si statornicu. — Ori care altu legiutoru va im-
braca relatiunile in vestminte seu prea mari, seu prea mici;
in casulu d'antaiu vestmintele voru fi incomode, neintrebuin-
tiabile, in casulu de alu doilea, nu voru incapé tote in vest-
mentulu celu micu, voru fi strinse, asia, incatu in scurtu voru
trebui sa rumpa vestmentulu.

Cu statornici'a constituitiei nu voimu sa dicemu, ca acest'a,
fiindu espressionea credincioasa a giurstárilor de fatia, va dura in
eternu. — Nici decum. — Dupacum relatiunile unui statu din ce in
ce se schimba si nu remanu aceleasi, asia si legea de constitu-
ire nu póte remané aceeasi in eternu si neschimbata. Insa
dupacum relatiunile sociala si politice ale unui statu nu se
schimba deodata cu totul, ci numai in parte si succesive pe

*) Celelalte diuarie romane inca sunt rogata a priimi acesta pro-
vocare in colonele sele.

nesimite; asia si legea constituitie trebuie sa se schimbe nu-
mai in parte si successive.

Se tine de intiepleciunea unui barbatu de statu, a unui
legiutoru, ca indata ce a observatu, ca relatiunile in statu
s'au schimbatu, au caditu, si altele au castigatu esistintia, sa
acomodeze legea pentru cele schimbate, sa o delature pentru
cele cadute si sa faca legi nove pentru cele ce au casti-
gatu esistintia noua.

Astfelu pomulu, curatitu din candu in candu de ramurile
nscate si posaitu cu odrasle tinere, va infiori si va produce
fructe tempu indelungatu.

Astfelu legea constituitie a unui statu, acomodandu-se
din ce in ce relatiunilor, ce se schimba pe nesimite, va du-
ra din generatiuni in generatiuni, trecendu in suculu si sangele
cetatiunilor, mostenindu-se ca unu sanctuariu din tata la fii,
nepoti, si stranepoti si castigandu-si astfel o sanctiune
traditioнала.

Acesta sanctiune este cea mai sigura. Ferice de sta-
tulu, ce possede o constitutiune sanctiunata in acestu modu.
Valurile temporiloru se voru frange de acesta puternica stanca
si nu o voru clatina. O astfelu de lege constituitie nu e-
ste scrisa pe hartia debila, ci in sangele, in inim'a cetatie-
niloru, si cetatiunii o voru apera pana la cea mai de pre ur-
ma picatura de sange, la cea de pre urma batere de inima.
Dovada cea mai eclatanta despre acest'a este constitutiunea
Engliterei.

Ori care alta sanctiune de lege constituitia este nesig-
gura. De orece legea constituitie in asemenea casuri este de
multe-ori numai espressionea vointiei poteriloru legiutore, din
care cauza aceeasi vointia, constrinsa fiindu seu spontanea,
o póte desfintiá si esistinti'a eii este amenintata pe tota o-
ra. Acest'a se póte aplica cu atatu mai multu la constitui-
rile moderne, cu catu acestea arare-ori sunt vestminte croi-
te dupa idei teoretice, in cari apoi se constringu relatiunile
sociala si politice ale statului. Asemenea legi constituitie
nu imbraca, ci caricheza corpulu relatiuniloru, corpulu statului
si cetatiunii sunt de multe-ori buni bucurosi, sa se scape de
asemenea vestmentu nepotrivitu. — O astfelu de constituitie
flutura in ventu.

Dar chiaru si o constituitie buna si corespondiátore rela-
tiuniloru, pentru cari a fostu facuta, póte deveni nedrepta,
debila si fara putere, deca nu se va acomoda schimbárilor
de relatiuni.

Dupacum amu disu mai susu, relatiunile din ce in ce se
schimba pe nesimite.

Deca legiutorulu nu va observá acele schimbári, seu nu
le va considerá, apoi cu incetulu schimbandu-se relatiunile
vechi, legea constituitie va remané fara basa, va remané o
lege scrisa pe hartia, unu vestmentu fara corp. Póte va
reusi cine-va, ca sa constringa cu forti'a catu-va tempu cor-
pulu statului in acelu vestmentu invecitu si strainu pentru
densulu; dar logica fapteloru, carei'a in fine nu póte resistá
nici o putere, vigorea relatiuniloru va isbucni, va tranti a-
celu popantiu si va desbraca acea haina, ce trebuia immor-
mentata cu relatiunile morde de demultu; cerendu vestminte
acomodate relatiuniloru de fatia.

Asemenea schimbári fortiate se numescu revolutiuni, vi-
na acelea de susu seu de josu.

Torentulu va fi impedecatu in cursulu seu catu-va tempu
printr'o stavila puternica; dar valurile retinute umflandu-se, in
fine voru rumpe acea stavila si spumegandu voru inundá totu
tinutulu.

Asemenea schimbári fortiate, asemenea revolutiuni au
cele mai triste urmári pentru statu, cu deosebire deca vinu
de josu. Catu sange cetatiunescu a trebuitu sa curga in re-
volutiunea francesa, este in destulu cunoscutu.

Dar revoluționarii, și deca vinu de susu, rămănu mari nenorociri pentru statu.

Chiaru schimbarea aceea totala a legii constituante face pre cetățieni, pre mass'a poporului sa pricépa, ca legea constituanta, prin urmare și cea presenta se pôte schimbá. Increderea se slabescé. Sanctiunea tradiționala lipsescé cu totulu.

O lege constituanta produsă prin forti'a relaționiloru de seculi neconsiderate și neglese in lege, nu este sanctuariulu mostenitu din generaționi, ci o lege, care ca și cea vechia se pôte schimbá.

Pe lângă acestea mai vine și nenorocirea, ca la asemenea schimbări fortiate, arareori se afla legiutori, cari sa petrun-da și sa cunósca destulu de bine relaționile de fatia. Parte din acésta causa parte patimi de partida, se facu legi constituante, cari in scurtu tempu, cá necorespondiatóre, trebuie delaturate.

Esperimentările cu constituirea suntu cele mai periculóse; ele derapana increderea cetățieniloru in constituțiune, in statu. Afara de acestea ele constau fórte multu pre cetățieni, de unde urméza și nemulțiamirea acestor'a.—Esemplu despre acésta este statulu nostru. Dela anulu 1850 până acum s'au schimbatu 3 ministerie, și fia-care ministeriu au adusu cu sine schimbări afundu taiatóre in constituirea statului.

Suntemu in ajunulu unei a patr'a schimbări. Atátea schimbări in constituțiunea unui statulu intr'unu tampusu atátu de scurtu dovedescé lips'a de atari barbati de statu, cari sa cunósca in destulu relaționile statului și sa le dea in constituire espressionea corespondiatóre.

Va fi o norocire pentru statulu nostru, deca in fine si va gasi maistrulu, care cunoscendu-i relaționile bine, departe de ori-ce interesu de partida și patima naționala, sa-i dea o constituțiune, basata pe acele relaciuni, singur'a constituire statornica, și astfelu sa-lu libereze de aceste esperimentări periculóse, cari numai unu inamicu alu statului le aru poté recomandá. Deca ministeriulu presinte, ce inlocuesce pre alu lui Schmerling, va fi unu atare Messia pentru statulu nostru, va aretá venitoriulu.

Protocolulu

siedintiei Comitetului Asociației tranne române ținute în 4 Iuliu c. n. a. c. sub presiudu Ilustratei Sele D. Consiliaru gab. Pavelu de Duné'a, fiindu de fatia dintre membrii Comitetului: H. Sea D. Consiliaru Iac. Bolog'a, Rm. D. Sav'a Barcianu Popoviciu, D. Dr. Ioanne Nemesiu; DD. m. supl. prof. Zach. Boiu, Ioanne Popescu și Nic. Cristea, apoi dintre oficialii Asociației I. V. Rusu Secr. II, D. Cassieru Const. Stezaru și D. D. Archivaru Vis. Romann.

§ 47. D. presiedinte presentéza conspectulu despre starea cassei Assoc. pre tempulu acestei stiedintie—din carele se vede, ca cas'a Assoc.—dupa subtragerea erogatorulu de pân'acum—are in proprietatea s'a summ'a de 21,525 l. 90° xr.

Se ia spre sciintia.

§ 48. Se citește hartia Directoratului Assoc. naționale din Aradu pentru cultur'a poporului român, de dto 29 Maiu (10 Iuniu) a. c. prin carea presiudu Assoc. tranne române, in interesulu unificării ortografiei române, este poftitu, a propune la adunarea gen. viitória, alegerea unui numeru amesuratu de delegati din sinulu seu, de cea mai eminenta capacitate, cari adunandu-se la unu locu, cu delegatii tramisi din partea celorlalte Assoc. naționali sorori, sa iee la discussiune și pertractare obiectulu relativu la statorirea doritei unități in ortografi'a româna.

Conclusu. Comitetulu ia spre cea mai imbucuratória sciintia resp. hartia a Directoratului Assoc. naționale din Aradu, și totdeodata se simte in prea placuta pusetiune a decide, cá la viitorea adunare gen. sa se propuna și recomande cu tota caldur'a pertractarea și desbaterea modalității in privintia a-jungerei acelu scopu de mare importantia pentru desvoltarea și cultur'a limbei naționale.

§ 49. Se citește mai incolo o alta hartia a unoru DD. membrii ord. ai Assoc. din Brasiovu, de dto 4 Iuniu a. c.—in poterea cărei'a, Comitetulu Assoc. este poftitu, până la viitorea adunare gen. a pune la cale urmatórele dispositiuni:

a) Comitetulu sa ingrijéscă pentru publicarea membriloru Assoc. intr'o lóia seu lista deosebita, și inca acésta publicare sa se faca cu o luna mai inainte de adunarea gen. dela Abrudu.

b) Comitetulu până la viitorea adun. gen. sa faca necesari'a dispusetiune pentru infatșiarea atestatorulu de clasificatiune dela toti acei tineri, cari tragu stipendii anuali din veniturile Asociației.

c) Dorindu acei DD. membri, cá la viitorea ad. gen. sa se iee la desbatere și compunerea unui dictionariu in cele

trei limbi ale patriei, cum și a unui dictionariu etimologicu, róga pre Comitetulu Assoc. cá până la aceeași adunare, sa-si traga informatiuni din tota romanimea despre tóte întreprinderile de felulu acest'a.

Decisiune. Comitetulu Assoc. luandu la seriósă pertractare și desbatere dorintiele resp. DD. membrii ord. ai Assoc. respicate in mai susu amintit'a hartia și resp. in punctele de sub a), b), c), se afla indemnatu a aduce urmatórele decisiuni:

Cu privire la dorintia de sub a) in privintia publicării membriloru Assoc., Comitetulu Assoc. recunoscendu scopulu și insemnatatea acelei publicatiuni, o aprobă in principiu și din parte-si; dar dupace de o parte in sensulu § 23 lit. f) din statutele Assoc., nu se simte competente in privintia cheltuelorulu a trece preste summ'a prelininata pe an. curente alu Assoc. de adunarea gen. precedente, ear de alta parte, dupace amesuratu concluderulu aduse in adunările gen. dela Brasiovu din 1862 p. XI, dela Blasiu din 1863 p. 39, dela Hatiegu din 1864 p. 15 (vedi: și actele resp.), actele adunárilor gen. și altfelu se tiparescu regulatu in totu anulu: asiá Comitetulu afla cu cale a decide, cá acestu obiectu sa se propuna la viitorea adunare generala cu acea observare, cá numele membriloru Assoc. sa se publice din anu in anu in actele adunárilor gen. resp., ceea ce atunci cu atátu s'aru poté efectuf mai usioru, cu cátu ca și anulu Assoc. dupa tenorea Concluderulu adusu in ad. gen. dela Blasiu din 1863 p. 21 se computa dela o a d u n a r e g e n. p á n a l a a l t ' a.

Cu privire la dorintia de sub p. b) relativa la infatșiarea atestatorulu de clasificatiune dela stipendiatii Assoc., Comitetulu o intempina cu placere și apretuire; dar totusi cu acea observare și resp. dechiarare din parte-si, cumca acestu Comitetu, precum pân'acum asiá și pre viitoriu, in intiesulu statutorulu Assoc. § 23 lit. e) și resp. a Concluderulu adunárilor gen. dela Brasiovu din 1862 p. VI și dela Blasiu 1863 p. 22 este totdeun'a gat'a a-si dá sém'a, pre bas'a actelorulu, despre provederea sea in privintia acelu obiectu. In urma

Cu privire la dorintia de sub p. c) relative la compunerea susu amintitorulu dictionarie Comitetulu si va tینه de cea mai scumpa detoria in reportulu seu a o propune spre desbaterea ad. gen. și totu deodata in interesulu procurării unui resultatu doritu, decide, a se adressá pre calea jurnalorulu române cátra toti barbati de litere din tota romanimea, cari se ocupa cu atare specialitate seu chiaru possu operate de felulu acest'a in tipariu seu in scrisu, rogandu-i, cá până la viitorea ad. gen. sa binevoiesca a incunoscintia pre acestu comitetu despre întreprinderile sale in cestinat'a specialitate.

§ 50. D. cassieru, in urm'a decisiunei Comitetului din siedintia trecuta § 41 reportéza, cumca din partea cassei s'a platitu porto postale in summa de 27 f. 87 xr. v. a. cuvenitu pentru transportarea cártiloru daruite Assoc. din partea academie imperatesci din Vienn'a, și totu deodata róga pre Comitetu, cá d. B. G. Popoviciu, carele avú bunetate a luá asupra-si espeduirea acestorulu cárti, sa se incunoscintieze despre primirea lorulu.

Conclusu. Raportarea D. Cassieru in privintia refuirei portulu postale se ia spre sciintia, ear propunerea privitoria la incunoscintierea D. Popoviciu in privintia primirii cártiloru se incredintéza Secretariatulu spre a o duce in deplinire.

Totu cu asta ocașiune resp. D. bibliotecariu alu Assoc. inca se insarcinéza, cá numitele cárti și acte sa le trecă in catalogulu bibliotecei Assoc., facendu totodata dispusetiunile necesarie pentru publicarea lorulu, dimpreuna cu alte alte cárti daruite de alti binevoitori, ce se voru mai fi aflandu inca nepublicate pân'acumu.

§ 51. Comisiunea insarcinata in siedintia trecuta a Comitetului (§ 43) cu desemnarea cártiloru mai interesante, care aru fi de a se procurá in folosulu bibliotecei Assoc. cu summ'a de 100 fl., prelininata din partea adunării gen. dela Hatiegu a. tr. prin referintele seu D. bibliotecariu Vis. Romanu, lasa (? Red.) a se citi list'a acelor'a.

Conclusu. Comitetulu afla corespondiatóre și bune cártile desemnate de numit'a Comisiune spre a se procurá pentru bibliotec'a Assoc. și totdeodata impoteresce pre resp. D. bibliotecariu a ingrijí de procurarea acelor'a, cu acea insarcinare inasa, cá in un'a din siedintiele viitorie a Comitetului reportandu despre acésta, toldeodata se reprezenteze și conturile resp., spre a se poté asemná refuirea lorulu, la cass'a Assoc.

§ 52. Se reportéza despre sumele intrate la fondulu Assoc. dela siedintia trecuta a Comitetului și anume: (Urméza sumele publicate in numerulu 50 alu „Tel. Rom.“, cari prin urmare nu e de lipsa a se mai repeti.)

Se ia spre sciintia.

Bibliotecariulu mai raportéza, ca D. professoru. Popescu a daruitu din opulu seu intitulatu: *Computu pentru scólele populare* 1 esempl. in folosulu bibliotecei Assoc.

Se priimesce cu recunoscintia.

Cu aceste siediñti'a Comitetului Assoc. sa incheia pre la 1 óra dupa amedi. Datulu de mai susu.

Paulu de Dunc'a m. p.

Ioanne V. Rusu, Secr. II.

Programulu Baronului Eötvös.

In 3 Iuliu c. n. a esítu numerulu 1 alu diuariului Baronului Eötvös „Politikai Hetilap“. Editorulu desfasura intrensulu pe largu programulu seu, din care noi dupa mesur'a poteriloru foii nóstre estragemu numai urmatóarele trei puncte, cari densulu le numesce bas'a esistintiei natiunale a Ungariei, cá adeca

1) Patri'a nóstra (Ungari'a) sa fia tiéra libera independinte, nesubordinata vre-unei alte tieri séu vre-unei alte provincie, carea sa se póta guberná legalminte numai prin regimulu seu propriu, dupa legi, ce legislativ'a eii propria le va face de comunu cu monarchulu.

2) cá referintia, ce esista legalminte intre Ungari'a si intre celelalte párti ale monarchiei, sa nu céra subordinarea unei párti, ci paritatea amenduor pártiloru, si cá prin urmare

3) incátu legatur'a intre Ungari'a si celelalte párti ale monarchiei, carea noi — díce Eötvös — dorimu nu numai a o pestrá, ci a o intári, face trebuinsiósa pertractarea comuna a unoru interese comune ale celoralalte párti ale monarchiei, popóreloru Ungariei la desemnarea acestoru interese sa le compea asemenea influintia cá celoralalte popóre ale monarchiei, si cá principiulu, care la renduirea lucruriloru nóstre nici o data nu-lu potemu perde din vedere, sa fia numai principiulu celei mai perfecte reciprocitati si egalatati.

„Nimenea, díce, nu este petrunsu mai multu decátu noi de convinctiunea aceea, ca impacarea definitiva a cestiuniloru, ce sustau intre patri'a nóstra si monarchia, atingu de o popotriva interesele ambeloru partide; dar tocmai pentru aceea noi vomu tiné strinsu de aceste principie, cáci numai pe bas'a acestor'a este cu potintia, dupa parerea nóstra, o convoire definitiva. Intre aceste margini noi totdeun'a ne vomu alaturá lângá acelu modn alu deslegárei, prin care vomu vedé asecurata mai multu poterea monarchiei si libertatea constitutiunala a popóreloru Austriei; cáci in momentulu acel'a, in care referintiele nóstre fatia cu monarchi'a voru fi organizate astfelu, incátu prin acést'a independintia legala a patriei nóstre sa nu se mai periclitizeze, si natiunei nóstre sa i se asecuré in privintia afaceriloru comune ale monarchiei influintia, ce-i compea, interesele monarchiei voru fi indata si interesele patriei nóstre si poterea monarchiei va fi totdeodata si poterea natiunei nóstre; cáci noi in sa si acum suntemu convinsi despre aceea, ce au enunciatu legislativ'a ungara la anul 1848: ca cea mai sigura garantia pentru libertatea constitutiunala a patriei nóstre se póte afiá numai in libertatea constitutiunala a totu rorupopóreloru monarchiei austriace.“

Programulu desfasuratu aici este astfelu, incátu de siguru nici unu Românú din Ungari'a nu s'aru sfii a-lu subscrie, cu un'a singura cseptiune, neinsemnata la parere, in sa fórté mare in consecuintiele eii. — Baronulu Eötvös vorbesce, adevératu, intr'unu locu despre popórele Ungariei, ear intr'altu locu amintesce numai de natiunea nóstra, adeca de natiunea magiara. Si acést'a este si va fi pentru totdeun'a pétr'a de smintéla pentru toti locuitorii nemagiari din Ungari'a, cari tocmai asiá nu potu suferi a se privi Magiarii de natiune eschisiva a Ungariei, precum nu potu suferi nici Magiarii d. e. a se privi monarchi'a austriaca, com-pusa din atátea si atátea natiunitati diferite, de imperatia germana. Si inca Br. Eötvös e de cei liberali; dar apoi ceialalti ?!

Din tinutulú Nasedulu i ni se scrie, ca Dnulu Consiliaru scolasticu gr. cat. Dr. Maiorin societate cu Rvrd. d. Inspectoru supremu scolasticu si Prepositu Macedonu Popu cu finea lunei tr. visitara mai multe scóle comunale de prin tinutulú acel'a, dintre cari sa fia aflatu in stare buna cu deosebire cea dela Betleanu. —

Din Lugosiu. Reflexiune! Publicandu-se in Nrii 46 si 48 a. c. ai „Telegrafului Romanu“ testamentulu repozatei Annei Alessandroviciu prin Dlu Iosifu Tempea parochulu gr. or. de aici, mi se ascrie mie de acolo atare contribuire la facerea acelorú dipusetiuni filantropice si natiunale, ce se cetesecu in acelu testamentu. — Deci subscrisulú me vedu provocatu a dechiará din parte-mi, cumca eu la facerea acelorú dispositiuni testamentarie

nimicu am contribuitu, ba incátu am potutu pricepe cá locuitoriu din cas'a repozatei, cu ocaziunea cercetárilorú mele trilarie, ce le faceam in locuintia eii, afirmézu, ca testatórea cu ani de dile naintea mortii sele motu propriu si fára nici unu svatu bunu si amicalu din parte-mi, fára nici o indemnare straina, in sa si singura a fostu resoluta a face ce a facutu. —

De unde apoi urméza, ca acea premissa a publicárei testamentulu de mine atingátore este cu atátu mai naiva. cu cátu Dlu Parochu Iosifu Tempea cá novitiu de ieri de alaltieri in Comun'a Lugosiului multu mai putínu a potutu cunósce intentiunile cele proprie si plecate ale testatórei, decátu sa póta cuezá cu atáta usiurafate a detrage ce-va marimeii faptulu generosu alu repozatei, conceputu numai in propri'a eii idea, — prin aceea, ca un'a parte a acelu faptu o ascrie mie, séu ori cáruí dintre cei vii. — Testimoniú arestui assertu alu meu, potu fi totdeuna cei siepte domni martori ai testamentulu. — Dar si alt-cum acést'a publicare a testamentulu prin Dlu Parochu facuta, este dupa parerea subscrisulú o apucatura in contr'a ordinei agendeloru epitropiei, spre ce D. Parochu nici intr'unu tipu n'a fostu chiamatu.

Constantinu Radulescu.

Mitropolitulu Haulik este dispensatu de oficiulu de locoteninte alu Banulu din Croati'a, si demnitatea acést'a s'a conferitu Comitelu supremu Ivan Kukuljevic, care prin urmare va presiedé dietei venitóre.

Cris'a ministeriala incanue finit'a. Dupa scirile mai nóue d. Plener remáne ministru de finantie, ear d. Raule s'aru face ministru de justitia. —

In caus'a patriarchatulu serbescu.

„Press'a“ de Vienn'a are unu articulu dto Vienn'a 6 Iuliu, privitoriu la Patriarchatulu serbescu, in care díce nici mai multu nici mai putínu, decátu, ca Patriarchatulu serbescu este desfiintiatu. Dupa mai multe pertractári, continua articululu, ce se facura in Vienn'a cu Patriarchulu Masirevic, acést'a s'au invoitu, ca Patriarchatulu din Carlovitiu de aici incolo sa nu mai fia Patriarchatu serbescu, ci Patriarchatu gr. or. alu bisericeii din Austri'a preste totu. Despre acést'a s'au si insciintiatu tóte autoritatile tieri prin notificatiune oficiósa, cu acea observare espressa, ca Patriarchulu Masirevic inca si pentru persón'a sea a resignatu la titlulu seu de pán'acum de Patriarchu serbescu, si de aceea vine a se titulá in venitoriu Patriarchu alu bisericeii gr. or. din Austri'a. — Noi din parte-ne nu potemu dá crediamentu deocamdata acestei sciri in form'a aretata; un'a pentruca credemu, ca Patriarchulu Masirevic n'a potutu face o astfelu de nvoire, alt'a pentruca in caus'a acést'a voru trebú intrebate si ierarchi'a romána si serba despre acést'a titulatura. —

Varietati si noutati de di.

Dupa „Idök Tanuja“ la staruintia Esc. Sele P. Metropolitanu A. St. Siolutiu, Episcopu gr. cat. alu dieceseii Gherlei s'aru fi denumitu Rvrd. D. Canonicu I. Negratiu (Fekete). Lucrulu s'aru aflá acum la Rom'a. —

(Pentru Teologi.) Tragemu atentiunea on. p. t. Preoti, Capellani, Professori, Clerici etc. asupr'a celorú done cárti prea importanti, ce le anuncia libraria S. Filtsch in capetulu foii nóstre de astadi. —

(Diuariu nou romanescu.) Aflámu din foile románe din Pest'a, ca tinerimea romána gr. cat. sub conducerea d. Dr. Silasi a'nceptu a edá o fóia bisericesca, scolara si literaria, intitulata: „Sionulu romanescu.“ Prenumeratiunea se face: In seminariulu gr. cat. din Vienn'a, Schönlaterngasse Nr. 10, cu pretiu de 4 fl. pe anu. Mai multu despre acést'a intreprindere, dupace o vomu vedé; deocamdata-i urámu viétia si prosperare. —

„Familia“ aduce in nr. 3 din 25 Iuniu (7 Iuliu) urmatóarele: Portretulu Dlu Tim. Cipariu si o schitia biografica din viétia lui. — O séra in gradina, poesióra de I. Vulcanu. — Caderea Temisianeii, de I. Grozescu. — Analisea limbei románe, de Alessandru Romanu. — Mexico, cu ilustratiune. — Colosseulu din Rom'a, cu ilustratiune. — Columb'a. — Modele de brodaria francesca. — Ce e nou? — Litaratura si arte. — Teatrulu natiunale in Brasiovu. — Pe paliu: Corspundintie din Vienn'a, Satumare, Bucuresci. Numele prenumerantiloru. Din strainatate. Pentru económe. —

„Tromp. Carp.“, inspirata de zelu adevératu natiunale, a redusu pretiulu seu pentru Románii austriaci dela 20 la 10 fl. pe semestru. Sperámu, ca compatriotii nostri voru sci pretiui jertfa acést'a patriotica. —

Principatele române unite.

Incepem revist'a noastră asupra lucrurilor din Romani'a cu trist'a novela, ca

Dionisiu Popu Martianu,

directorul oficiului statisticu din Romani'a, a repozat la Monacu intr'o caletoria la ape minerale. „Tromp. Carp.“ i rostescă cuvinte insufletite, pline de caldura și de recunoscintia. Noi Transsilvanii, dintr'alu câroru sinu au esitu acestu barbatu devotatu inaintărei natiunei sele, impreunâmu rugile năstre pietose cu ale fratiloru de dincolo: că sufletulu lui sa afe dincolo de mormentu repausulu acel'a, ce aici int e doreri și patimi indelungate nu l'a potutu gasi, ear amintirea lui sa fia binecuventa!

Totu „Tromp. Carp.“ are corespundintie fôrte intere sante dela serbatorea natiunala a Serbiloru, despre carea amu vorbitu și noi. Ne rezervâmu că cu alta ocaziune sa punem sub ochii cititoriloru nostri câte-va trasuri din aceste corespundintie.

Intre Romani'a și Turci'a se desvelesce o cestiune de mare împörtantia: cestiunea tributulu. Turci'a adeca cere dela Romani'a tributulu, ce acest'a i aru fi datore de 12 ani, din anul 1853. Acestu tribut face pe anu 48,000 galbeni, va sa dica cu totul 576,000 galbeni. Romani'a dincontra cere despagubire pentru pagubele cele mari, ce le au avutu locuitorii tiei in resbelulu russo-turcescu, precum și edarea insuleloru din Dunare Cetalulu și Santu-Georgiu, despre cari vorbirama in nrulu nostru 49, cari despagubiri de siguru voru trece multa preste cele 576,000 galbeni, ce-i pretinde Turci'a. Spre pertractarea acestei afaceri s'a compus de ambe părțile o comisiune, careava delibera la Constantinopole.

Gvernulu romanescu, austriacu și russescu negotieza de mai multu tampu in privint'a navigatiunei Prutulu. In 20 luniu tinura plenipotentiariloru trei poteri cea d'antăiu siendintia in caus'a acest'a. In urm'a mesurărilor, ce s'au facutu, Prutulu dela Sculani (apropo de Iasi) injosu este navigabilu intregu, ceea ce aru dá o linia de 37 miluri. Dar si partea de susu pâna la Stefanesci se crede ca s'aru poté face navigabila, și acest'a aru dá apoi o linia de 48 miluri. Dupa cum se scrie „Pressei“ de Vienn'a, guvernulu austriacu aru voi sa faca Prutulu navigabilu pâna pe la Cernautiu, candu apoi elu aru representă unu drumu de apa de 57 miluri, și produsele Bucovinei, Bessarabiei și Moldovei s'aru poté transportă cu inlesnire la piati'a Galatiloru. Vom vedé, încât u se voru realisă aseptările corspunditelui respectivu.

Colect'a pentru biserica gr. or. din Mercurea.

Stimate Domnule Redactoru! Paremi-se in Nru 72 alu T. R. din a. p. se amintise pe scurtu, ca in opidulu Mercurea se va incepe cătu mai cura fundatiunale acelu mi iau voia a te rogă, sa ai bunatate a priimi in colonele T. R. aicea alaturat'a consemnatiune despre toti banii de mila adunati in fondulu zidindei sante biserici de aicea atatu cu ocaziunea santirei petrei fundamentale, ce s'a tinutu in 10/22 Septembrie 1864, — cătu si inainte și dupa aceea; facu acest'a nu numai din strinsa-mi datorintia cătra toti acei'a, cari au binevoitu a contribui spre scopulu celu sântu aicea, cari au donatu, cătu și pentru a inimă pre unu că aicea, cari-ti respundu mai totdeun'a, candu te areti inainte cu câte o filera de subscriptiune, — și nu fără dreptu: Nu mai dau, ca amu datu destulu pentru fundatiuni, catedrale, biserici, școlesi altescopuri filantropice, și pelânga tôte promisiunile, in publicu nu se scie nici in diu'a de astadi: cătus'au adunatu, și cumu s'au folositu banii adunati. Ca astfelu de obiectiuni se intrebuintieza de cătra multu nume de unu felu de pretestu a se retrage dela astfelu de contribuire, vréu insusi a recunoscă, in sa de alta parte credu a nu i se poté dispută nimeru dreptulu, deca a conferitu fia-cătu de putinu spre ori și ce scopu filantropicu, a pretinde sa scie și aceea: de? si cumu s'au intrebuintiatu contribuirile spre scopulu menitu? La parerea acestoru din urma me alaturu de altmintrenea și eu din totu sufletulu in privint'a fonduriloru și donatiuniloru, ce se administrea la Mitropolia noastră din Sabiu, căci asiu indrasni a intari ca nu e nnu satuti in intréga diecesa in care nu vei audí pe crestini nostri vorbindu unulu cătra altulu: ca fundatiunea Iosefiana, colectele pentru Catedrala, și alte venituri ale metropoliei, ma insusi ale singulareloru biserici s'aru administru sub și nu pe pamentu. Apoi scii, Dle Redactoru, sub pamentu se da fi intunerecu, și ori și ce se face in intunerecu, trage suspitiune dupa sine. Despre impartirea darului imp. de alta data, acum'a fia-mi iertatu a insemna pe scurtu numai atât'a, ca in privint'a acest'a domnesce — și dicu dupa opiniunea mea cu totu dreptulu — cea mai mare nemulțămire in intréga diecesa.

Amu onóre a me recomandă fratiesciloru simțieminte, remanendu
Alu P. O. Domnjei tale

Mercurea 29/17 Iunju 1865. Macelariu m. p. Jude reg.

Consemnarea

baniloru de mila adunati pe sém'a bisericej din Mercurea. Esculent'a Sea Dlu Mitropolitu Andreiu Baronu de Siagan'a *) 200 f., Demianu Mog'a 20 f., N. N. 2 f., 70 xr. Petru Badila 30 f., Mari'a

Redactoru respundiatoriu Zacharia Boiu.

Badila 20 f., Ladislau B. Poppu 20 f., Elen'a Poppu 10 f., Dimitrie Moldovanu 20 f., Ioan B. Moldovanu 20 f., Dr. Basiliu Szabo 2 f., Dimitriu Mog'a 10 f., Petronell'a Mog'a 2 f., Mari'a Hanni'a 20 f., Ann'a Bolog'a 10 f., Nicolau Sandoru și Soci'a 15 f., Dr. Vasiciu 5 f., Paulu Dunc'a 5 f., Visarionu Romanu 2 f., Bucuru Dancasiu 10 f., Petru Bancila 1 f., Ioann Hanni'a 40 f., D. M. Gestalter Parochu evangelicu in Mercurea 20 f., Ioann Serbu 5 f., Nicolau Ciugdeanu 10 f., Ioann Sierbu 2 f., Ilie Sufana 1 f., Carolu Goelner 5 f., Nicolau A. lemanu 2 f., Pamfilie Sav'a 2 f., Demetriu Nedel'a 2 f., Petru Babe 3 f., Moise Toparcianu 2 f., Ioann Lazaru 2 f., Cosm'a Demianu 2 f., Carolu Gaertner 5 f., Petru Pred'a 1 f., Nicolae Toparcianu 1 f., Ioann Dregoi 1 f., Ioann Alemanu 1 f., Moise Orestianu 1 f., Nicolae Orestianu 1 f., Ioann Lazaru 2 f., Alecsiu Antinie 1 f., Ioann Radulu 5 f., Ioann Iridonu 1 f., Moise Nicóra 1 f., Nicolae Bumba 1 f., Demetriu Ivanu 1 f., Nistoru Onesier 5 f., Ioann Radulu 5 f., Sofronu 5 f., Nicolae Balomir 2 f., Onea Pop'a 3 f., Ioann Radu 1 f., Martinu Spilhaupt 2 f., Simon Hoschege 1 f., Simon Flubacher 5 f., Michailu Theiss 1 f., Iacubu Greavu 5 f., Bucuru Banu 2 f., Nicolae Huditianu 5 f., Glegoru Genie 1 f., Ilie Cher'a 2 f., Moise Bunca 2 f., Georgie Macelariu 100 f., Filipu Isacu 1 f., Ioann Frumu 1 f., Vasilie Renti'a 1 f., Ioane Beu 5 f., Onea Pop'a 10 xr. Iacubu Alemanu 2 f., Ioann Macelariu secretariu 40 f., Nicolae Morariu 10 f., Elia Macelariu 100 f., Iuditha Macellariu nascuta Tobiasiu 10 f., Demetriu Macellariu Secretariu 10 f., Eufrosina Macellariu 15 f., Demetriu Barbu 5 f., Michaele Smigelski 5 f., I. Asente Severu 10 f., Basiliu Buteanu 10 f., Carolu Hahn 10 f., Din Lad'a bisericej din Galesiu, 10 f., Esc. Sea Mitropolitulu St. Siolutiu 20 f., Comun'a Tilisc'a (Prin oficiulu parochialu din Tilisc'a dela mai multi) 20 f., Gabr. Boezen 2 f., A. B. 2 f., Dr. Majoru 2 f., Ladislau Vajd'a 2 f., Ioann Balomiri 2 f., (Prin P. O. D. Lazaru Pinos din Zlat'a) Ioann Popescu 3 f., Georgiu Damianu 1 f., Stefanu Jeneslav 1 f., Ioann Lazaru 1 f., Georg Rosca 1 f., Nicolae Halmagianu 50 xr. Gedeonu D. Blasianu 1 f., Ioann'a 1 f., Nicolae Aar Poppu 1 f., Nicolau Stanciu 50 xr. Nicolau Bulz'a 40 xr. Georg Marcu 40 xr. Ioan Rosca 1 f., Petru Lucaciu 40 xr. Ioanne Moguti 40 xr. Sebesteanu Popescu 1 f., Nicolae Placinta 40 xr. Nicolau Antonovits 1 f., Ioanne Lucaciu I. Milidonu 40 xr. Petru Paulu 1 f., Philimonu Plaste. (pentru purtătoru de Colecta s'au trasu. 30 xr.) 40 xr. (Va urmă)

*) Dupa informatiunile, ce ni-amu castigatu din banii bisericeiloru serace. (Red.)

Anunciu literariu.

In librari'a S. Filtsch se afla de vendiare de curendu sosite:

1. **Predicele și Panegiricele Parintelui Ilia Meniatu**, traduse și proveidute cu note. Doue tomuri, pretiulu 5 fl. 75 xr.

2. **Pidalionu** sém Cărm'a corabiei, intielesce a catolicescei și apostolescei biserice a ortodoxiloru. Adica tôte sf. Caróne ale ss. Apostoli, ale ss. Sinóde ecumenice, locale și ale SS. Parinti de pe alocurea. Traduse din grecesce in romanescce, de In. P. S. Mitropolitulu Chiru Chiru Veniaminu, tiparita in S. Monastirea Neamtulu la anulu 1844. Pretiulu 10 fl. v. a. —

Insciintiare

Subscrisulu, care s'au imbucuratu in restempu de 17 ani cá arendatorele Hotelulu la „Curtea Mediasulu“ de a fi onoratu din partea onoratulu publicu cunoscutu, ca cu inceputulu lunei lui Iuliu a. c. si-a arangiatu Hotelulu seu, in cas'a sea propria in strad'a macelariloru (Fleischergasse) Nr. 18. sub firm'a „Hotelulu Bucuresci“, in care prelânga unu servitiu promptu se afla cele mai bune și estine beuturi și mancări, și care totdeodata e proveidutu cu mai multe odăi bine mobilate, cu graduri bune pentru cai și siopuri pentru trasuri. — Sabiu in 5/7 1865.

Savu Lobontiu,

proprietariulu „Hotelulu Bucuresci“

Sirupu albu de peptu

Acest'a se aprobă de mai multe fisicate cá unu mijlocu pentru ori ce tuse vechia, pentru dorere de peptu, ragnsiela de ani, plumăni balose, tuse magarésca, gusteru in gātu, aprinderi in gatlegiu, guturaiu, tuse cu sânge, scuipatura de sânge, nădufu, despre acestea tôte da cele mai bune rezultate, și se afla mai multe sute de ateste.

Pentru Brasiovu amu datu unulu depusetoriu Dlu S. P. Mailatu in butelie originali a 1 f. și a 2 f. in argintu (sunatori).

G. A. W. Mayer,
Breslau, Prussi'a.

(18—4.)

Burs'a din Vienn'a 30 Iuniu (12 Iuliu) 1865.

Metalicele 5%	70 20	Actiile de creditu	179
Imprumutulu nat. 5%	75 05	Argintulu	106 50.
Actiile de banca	796	Galbinulu	5 21.

Corespundintia.

Espeiditur'a c. r. de posta din Foen: „Telegrafulu“ constata pe 1/2 anu 4 f.; deci ne rogămu a se mai tramite 50 xr. — N. B. Bucuresci: Cea mai cordiala multiamita. — I. I. Kurka: Salutare! — 3 B. Cătu de curendu.

Editoru și tipariulu tipografiei archidiececane.